

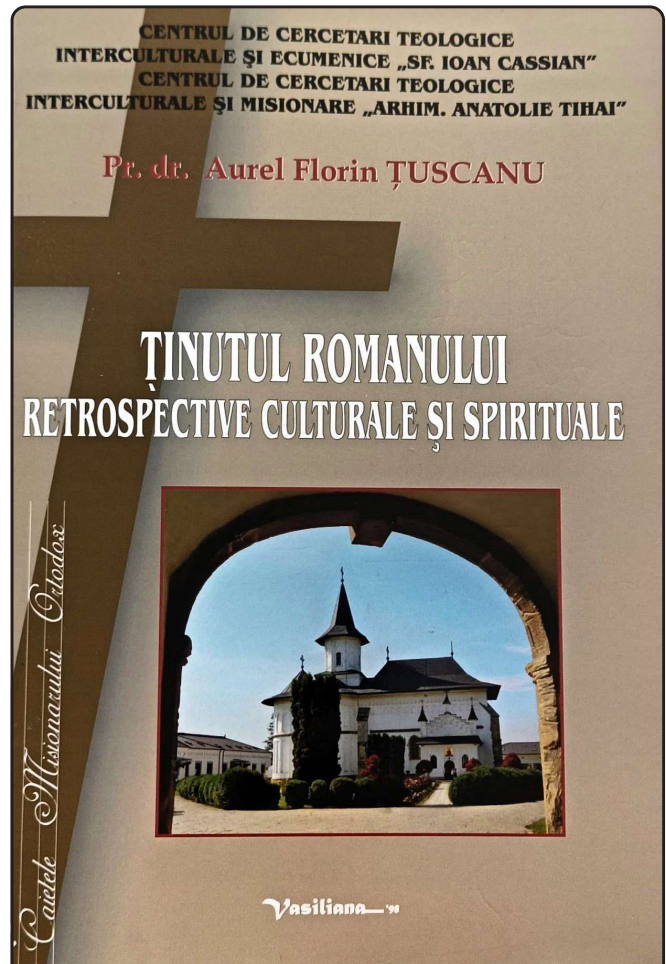
Prof. univ. dr. Aurel PENTELESCU'

„ȚINUTUL ROMANULUI. RETROSPECTIVE CULTURALE ȘI SPIRITUALE“ DE PREOT DR. AUREL-FLORIN ȚUSCANU – O LUCRARE MONOGRAFICĂ DE CERTĂ VALOARE

Rod al unor cercetări sistematice în arhive, biblioteci și pe teren, timp de aproape un deceniu, cartea Părintelui ortodox Preot dr. Aurel-Florin Țuscanu, **Ținutul Romanului. Retrospective culturale și spirituale**, apărută la Editura Vasiliana '98, Iași, 2023, 428 pagini, se constituie, fără putință de tăgadă, într-o autentică monografie, originală și captivantă la lectură. Cartea beneficiază de o consistentă prefață, **Scurt periplu istoric**, semnată de Preot prof. dr. Vasile Nechita, personalitate marcantă în circuitul științific universitar teologic constănțean.

Volumul amintit este structurat în trei mari părți/capitole: **Monumente. Ctitori și ctitorii; Personalități. Rememorare – comemorări; Evenimente. Retrospective culturale și spirituale**, și totalizează 36 studii și articole științifice cvasiautonomie cu rol de subcapitole. Cifric, pe capitole acestea sunt: **Monumente – 5; Personalități – 18; Evenimente – 13**. Drept urmare, se poate afirma, fără teama de a exagera, că lucrarea ce se analizează este aidoma unui **compendium**, prin structura practică, dar, mai ales, prin conținutul studiilor și articolelor științifice oferite spre lectură, care răspund într-o concepție unitară titlului și scopului propus de autor, cu stăruință și competență deplină.

Ținutul Romanului – așa cum rezultă din scrierea Părintelui Preot dr. Aurel-Florin Țuscanu – este un spațiu geografic și spiritual distinct, dar în strânsă legătură cu alt ținut similar, cel al Neamțului, din zona montană Carpații Meridionali ai României. Dacă Ținutul Neamțului, ca spațiu geografic și spiritual, gravitează

în jurul Mănăstirii Neamț – marea lavră a monahismului românesc, cu biserica ctitorită de Sf. Voievod Ștefan cel Mare, Ținutul Romanului, gravitează, din vremuri îndepărtate, în jurul Catedralei episcopale din Roman, ctitorie a lui Petru Rareș, fiul vrednicului de pomenire domnitor și sfânt Ștefan cel Mare. Cele două mari ținuturi geografice, culturale și spirituale sunt străbătute ca un fir roșu de același duh al credinței nestrămutate creștină-ortodoxă, binefăcătoare și vie, dătătoare de fapte spornice și mari; flacăra jertfei pentru mântuirea oamenilor, a omenirii întregi, a Mântuitorului Iisus Hristos fiind întreținută de veacuri prin strădania credincioșilor, preoților și ierarhilor născuți sau trăitori pe aceste meleaguri.

Deloc întâmplător, cel dintâi capitol al cărții este subintitulat **Ctitori și ctitorii**, sub genericul **Monumente**. Drept urmare, cele cinci astfel de monumente/ctitorii privesc: Catedrala arhiepiscopală „Sf. Cuvioasă Parascheva” din Roman; Biserica de lemn „Sf. Voievozi” din Poienari, județul Neamț; Biserica de lemn „Sf. Ioan” de la Brad, județul Bacău (monument astăzi dispărut); Biserica „Sf. Cuvioasă Parascheva” din Crăiești, județul Neamț; Biserica de lemn „Sf. Nicolae” din Țuțcani Deal, comuna Bahna, județul Neamț.

Evident, cele cinci monumente istorice bisericesti, sunt cele cercetate și valorificate istoriografic de

Părintele Preot Dr. Aurel-Florin Țuscanu, nicidecum unicele din ținuturile geografice, culturale și spirituale Roman și Neamț.

Cât privește capitolul **Personalități**, cele 18 studii și articole științifice fac referire la ierarhi, arhierii și preoți care au slujit pe meleaguri romășcane sau adiacente, astfel: Veniamin Costache, episcop al Romanului în anii 1796-1803; Mitropolitul Visarion Puiu, născut la Pașcani și ctitor al Bisericii „Sf. Victor” din localitatea natală, cu viață în exil, între anii 1944-1964; Episcopul Melchisedec Ștefănescu al Romanului, membru al Academiei Române; Episcopul Ioanichie Hasan al Romanului; Episcopul Ghedeon al Hușilor și Romanului; Episcopul Inochentie al Hușilor; Episcopul Gherasim Safirin (1849-1922) al Romanului; Arhiepiscopul Ilarion Mircea Băcăuanu (1873-1950) al Episcopiei Romanului; Arhiepiscopul dr. Veniamin Pocitan (1870-1955); Arhiepiscopul Policarp Popescu Bârlădeanu (1831-1876); Preotul Constantin Nazarie (1865-1926); Profesorul teolog Petre Gârboviceanu (1862-1934); Duca Sotirovici, dascăl și tipograf de cărți religioase la jumătatea secolului al XVIII-lea; Preotul băcăuan Ioan T. Păvăluță, martir al temnițelor comuniste; 65 de preoți din Eparhia Romanului, nominalizați, cu scurte fișe biografice, în temnițele regimului comunist, autentici eroi.

Remarc, în cadrul acestui capitol, **Personalități**, amplul studiu, practic o micromonografie de 136 pagini, consacrat Episcopului Romanului Gherasim

Safirin (1849-1922), depus din treaptă pentru atitudinea sa în raport cu Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Până și Tudor Arghezi avea să scrie elogios despre el: „Episcopul Gherasim este un **bărbat întreg** (subl. n.), e realizarea aceluia tip sufletesc pe care mi-l propovăduiesc în școli și cărți dascălii și cugetătorii”. Era sever cu el însuși, un monah demn!

Cele 13 articole științifice din capitolul trei, ultimul, al lucrării, **Evenimente**, privesc mai multe aspecte sociale și culturale în care Biserica, practic Episcopia Romanului, s-a implicat de-a lungul anilor, precum: Episcopia Romanului în anii Marelui Război pentru Întregirea Neamului; Mitropolia Moldovei și Unirea Principatelor Române, dar și alte aspecte: Clopote voievodale în târgul Romanului; Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Biserica „Sf. Nicolae” din Trifești (aproape de Roman), județul Neamț; Prima biografie a starețului Paisie Velicovschi, tipărită la Mănăstirea Neamț de către ucenicul său Grigorie Dascălu în 1817; Tipărituri vechi bisericești aflate în Biblioteca Episcopiei Romanului; Revista eparhială „Cronica Romanului” ș.a.

Așadar, prin cele trei capitole/părți, cartea Părintelui Preot Dr. Aurel-Florin Țuscanu, **Ținutul Romanului. Retrospective culturale și spirituale** reprezintă o apariție istoriografică de ținută științifică, cu o mare bogăție de informații – fapte și idei valoroase, semnificative. Lectura acestei cărți oferă satisfacții intelectuale deosebite.

NOTE

[1] Comisia Română de Istorie Militară.

Ziua de Constanța

PROFESORUL VALENTIN CIORBEA, CÂȘTIGĂTORUL MARELUI PREMIU „COMANDOR VIRGIL ALEXANDRU DRAGALINA” PENTRU VOLUMUL „GENERALUL ADJUTANT PAUL TEODORESCU (1888 – 1981). DIMENSIUNILE CREATIVITĂȚII”¹

Prof. univ. dr. Valentin Ciorbea a primit Marele Premiu „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”, Ediția a X-a, 2023, în valoare de 1.000 de

dolari, pentru volumul „Generalul adjutant Paul Teodorescu (1888 – 1981). Dimensiunile creativității”, apărut la Editura Academia

Oamenilor de Știință din România, București, 2023. Premiul este înmănat de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”. Comisia